

ARREST VAN HET HOF
VAN 14 FEBRUARI 1978^{1 2}

United Brands Company en United Brands Continentaal BV
tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Chiquita-bananen”

Zaak 27/76

Samenvatting

1. *Mededinging — Machtspositie — Relevante markt — Afbakening — Criteria*
(EEG-Verdrag, art. 86)
2. *Mededinging — Machtspositie op de markt — Begrip*
(EEG-Verdrag, art. 86)
3. *Mededinging — Machtspositie — Bewijselement — Marktaandeel*
(EEG-Verdrag, art. 86)
4. *Mededinging — Machtspositie — Beoordelingscriteria — Rentabiliteit van de onderneming*
(EEG-Verdrag, art. 86)
5. *Mededinging — Machtspositie — Misbruik — Aan de wederverkopers opgelegd doorverkoopverbod*
(EEG-Verdrag, art. 86)
6. *Mededinging — Machtspositie bij de verhandeling van een produkt — Verkoopweiger-
ing — Voorwaarden — Misbruik*
(EEG-Verdrag, art. 3 sub f, en 86)
7. *Mededinging — Machtspositie — Misbruik — Uitschakeling van een concurrent —
Ongunstige beïnvloeding van de handel tussen Lid-Staten — Irrelevante omstandig-
heid*
(EEG-Verdrag, art. 86)
8. *Mededinging — Machtspositie — Misbruik — Toepassing van discriminerende prij-
zen*
(EEG-Verdrag, art. 86)
9. *Mededinging — Machtspositie — Misbruik — Onbillijke verkoopprijzen — begrip*
(EEG-Verdrag, art. 86)

1 — Procestaal: Engels.

2 — Zoals verbeterd bij beschikking van het Hof van 11 mei 1978, nader verbeterd bij beschikking van 26 juni 1978, beide gepubliceerd in de Engelse editie van de Jurisprudentie van het Hof van Justitie, European Court Reports 1978, blz. 345 en 349.

1. Bij de toetsing van de concurrentiemogelijkheden aan artikel 86 EEG-Verdrag moet rekening worden gehouden met de bijzondere kenmerken van het betrokken produkt en verband worden gelegd met een duidelijk omschreven geografisch gebied waarin het in de handel wordt gebracht en waarin de mededingingssituatie voldoende homogeen is om de invloed van de economische macht van de betrokken onderneming te kunnen beoordelen. Om als produkt van een voldoende gedifferentieerde markt te kunnen gelden, moet het betrokken produkt zich op grond van zijn bijzondere kenmerken dermate duidelijk van andere produkten onderscheiden, dat vervanging hierdoor slechts in beperkte mate mogelijk is en de concurrentie ervan nauwelijks bemerkbaar.
2. De in artikel 86 bedoelde machtspositie heeft betrekking op een economische machtspositie van een onderneming, die deze in staat stelt de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging in de betrokken markt te verhinderen doordat zij sterk genoeg is zich in belangrijke mate onafhankelijk van haar concurrenten, afnemers en uiteindelijk de consumenten te gedragen. Een machtspositie ontstaat in het algemeen door de combinatie van verscheidene factoren, die elk afzonderlijk niet per se beslissend behoeven te zijn.
3. Een ondernemer kan slechts een machtspositie op een bepaalde produktmarkt bezitten indien hij erin is geslaagd een niet onbelangrijk deel van die markt te veroveren. Een onderneming behoeft echter niet elke concurrentiemogelijkheid te hebben uitgeschakeld om een machtspositie te bezitten.
4. De economische macht van een onderneming wordt niet afgemeten aan haar rentabiliteit; een smalle winstmarge of zelfs tijdelijke verliezen zijn niet onverenigbaar met een machtspositie, juist zoals grote winsten zeer wel verenigbaar zijn met een situatie van daadwerkelijke concurrentie. Het feit dat een onderneming tijdelijk weinig of in het geheel geen winst maakt, moet worden beschouwd in het licht van al haar activiteiten.
5. Een onderneming die haar erkende wederverkopers verbiedt haar produkt op zekere wijzen door te verkopen, maakt misbruik van een machtspositie, omdat daardoor het aantal afzetkanalen ten nadele van de consumenten wordt beperkt en de handel tussen Lid-Staten, in het bijzonder door het afgrenzen van de nationale markten, ongunstig wordt beïnvloed.
6. Een onderneming met een machtspositie bij de verhandeling van een bepaald produkt van een bekend en door de consumenten gewaardeerd merk, mag haar leveranties aan een vaste klant die de handelsgebruiken respecteert, niet staken wanneer de door die klant geplaatste bestellingen geenszins van ongewone omvang zijn. Zodanige handelwijze zou in strijd zijn met de doelstellingen van artikel 3, sub f, EEG-Verdrag, nader uitgewerkt in artikel 86, sub b en c, aangezien een verkoopweigering het aantal afzetkanalen ten nadele van de consumenten beperkt en een discriminatie oplevert die uiteindelijk kan leiden tot de eliminatie van een handelspartner van de betrokken markt.
7. Wanneer een in de Gemeenschap gevestigde onderneming met een machtspositie een eveneens daar gevestigde concurrent tracht te elimineren, doet het er niet toe of dat gedrag het handelsverkeer tussen Lid-Staten beïnvloedt, indien vaststaat dat die uitschakeling gevolgen zal hebben voor de concurrentiestructuur in de gemeenschappelijke markt.

8. Een politiek van ongelijke prijzen, die een onderneming met een machtspositie in staat stelt haar handelspartners ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties op te leggen en hen daardoor in een ongunstige concurrentiepositie te brengen, levert misbruik van een machtspositie op.
9. Het toepassen van een te hoge prijs, die niet in een redelijke verhouding staat tot de economische waarde van de geleverde prestatie, kan misbruik van een machtspositie zijn in de zin van artikel 86, sub a; het buitensporige karakter van die prijs kan onder meer objectief worden vastgesteld door de verkoopprijs van het produkt te vergelijken met de kostprijs en aldus de grootte van de winstmarge aan te tonen.

In de zaak 27/76,

UNITED BRANDS COMPANY, een vennootschap ingeschreven in New Jersey, Verenigde Staten van Amerika,

en

UNITED BRANDS CONTINENTAAL BV, een Nederlandse vennootschap gevestigd te Rotterdam, Van Vollenhovenstraat 3, ten deze vertegenwoordigd en bijgestaan door I. Van Bael en J.-F. Bellis, advocaten te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van Elvinger & Hoss, advocaten aldaar, Grand'Rue 84,

verzoeksters,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseurs A. Marchini-Camia en J. Temple Lang, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Cervino, Bâtiment Jean-Monnet,

verweerster,

betreffende een beroep tot nietigverklaring van beschikking „IV/26.699-Chiquita” van de Commissie van 17 december 1975 (PB 1976, L 95, blz. 1), waarbij is vastgesteld dat verzoeksters bij het in de handel brengen van door hen geproduceerde en ingevoerde bananen inbreuk hebben gemaakt op artikel 86 EEG-Verdrag, alsmede betreffende verzoeken om schadevergoeding en intrekking dan wel verlaging van de door de Commissie aan UBC opgelegde boete,

wijst